

ГАРТ

Вісник Херсонського осередку
ім. Володимира Кедровського
Спілки Української Молоді в Україні

Число 4(5) від 23 грудня 2008 року

Замість слів редактора

Не минуло й два місяці, з того часу, як вийшов черговий номер часопису Гарт. За цей час відбулося багато цікавих подій, про які Ви зможите дізнатися зі сторінок газети.

Так, зокрема, Ви ознайомитесь з досвідом розвинених країн Європи щодо питань двомовності, відкриєте нові сторінки історії СУМ та Визвольного Руху на Херсонщині.

Також Вашій увазі пропонується ряд настанов митрополита Іларіона щодо вживання української мови в побуті та багато іншої цікавої та корисної інформації.

Приємного читання!

УВАГА СУМІВЦЯМ!

Членська вкладка на місяць складає 5 грн.

Не забувайте наповнювати осередкову скарбницю!

У Кременчуці (Полтавська обл.) невідомі повністю розбили пам'ятник Володимиру Леніну на проспекті Полтавському.

Про це повідомили в Центрі зв'язків з громадськістю Головного управління МВС України в Полтавській області.

Скульптуру пошкоджено в період з 17-00 до 17-45 23 листопада цього року, - зазначено з цього приводу в міліцейському зведенні.

"Співробітників міліції, які виїхали на місце події, приголомшила картина. Монумент заввишки 3,5 м, вилитий з монолітного бетону і забарвлений під колір бронзи, не просто містив механічні пошкодження: фігура батька пролетаріату була жорстоко розбита. Пошкоджені частини знаходилися неподалік від пам'ятника", - сказали в ЦГЗ.

"Фактично у скульптури немає голови й сама скульптура розбита", - так прокоментувала зміст написаного

У ХЕРСОНІ ПРЕЗЕНТУЮТЬ КОМІКСИ про Степана Бандеру

Шановні журналісти!

Запрошуємо вас на презентацію видання "Вбивства з наказу КГБ", яке побачило світ в Україні, з нагоди 100-річчя від Дня народження Степана Бандери.

Захід відбудеться у поне-

КРЕМЕНЧУК нарешті ПОЗБУВСЯ ЛЕНІНА

в оперативному зведенні прес-секретар міського управління внутрішніх справ Анна Воловач.

Фахівець центру відзначив, що ця споруда не представляє культурної цінності, проте є історичною спадщиною і символом комуністичної ідеології. За даним фактом здійснюється перевірка.

За останній рік це вже другий акт вандалізму проявленій до цієї скульптури.

Першого разу, що стався три місяці тому, невідомі пошкодили голову пам'ятника, через що її довелося замінити на нову. Відомо, що минулого разу ремонт вождя світового пролетаріату обійшовся бюджету міста у 30 тисяч гривень.

Підготовлено за матеріалами aratta-ukraine.com

(Фото з сайту)

ПАМ'ЯТАЙТЕ! Сходини Херсонського осередку СУМ в Україні відбуваються щоп'ятниці. Детальну інформацію про час та місце проведення сходин можна отримати за телефонами:

8(093) 6868643 _Артур Шерстобитов

8(093) 6644249 _Дмитро Ломоносов

СУД МОВНА країна

“Відродження чехів як нації, - зазначає відомий письменник Мілан Кундера, - не заслуга військової сили або політичного таланту. Наріжний камінь тут - могутнє інтелектуальне зусилля, аби відновити літературну чеську мову”.

Успіх будівництва нашої самостійної держави залежатиме від того, чи вдастся українській керівні еліті зупинити розкручений маховик русифікації і надати двомовному розвиткові країни зворотного напрямку, тобто переорієнтувати нинішню російсько-українську двомовність на поступове зростання групи “ситуативних” двомовців за рахунок російськомовних одноМовців із подальшим “перетіканням” двомовців до групи україномовних одноМовців.

Цей процес, безперечно, потребує часу, що охоплює проміжок життя принаймні двох-трьох поколінь, але було б великою політичною помилкою зволікати із впровадженням низки заходів, які б забезпечили переорієнтацію мовної поведінки нових поколінь українських громадян. У цьому переконує досвід мовно-культурної політики тих народів, які успішно вирішили подібне до наших завдання відродження своєї мови у постколоніальну добу. До таких народів належать чехи, словаці, фіни, литовці, латиші, естонці, хорвати та інші.

Для прикладу варто навести динаміку розвитку мовної ситуації в столиці Фінляндії, яка в часи шведського

панування втратила свою мову.

Як зазначає мовознавець Богдан Ажнюк, “особливу сторінку в історію мовного життя Фінляндії вписала її столиця. Наприкінці XVIII ст. Гельсинки було переважно шведськомовним містом. Це була мова не тільки соціальних верхів, а й робітництва. Більше того, довколишні сільські райони - основне джерело міграції до міста також були шведськомовними. Перший перепис населення, проведений в Гельсинки у 1870 році, показав, що шведською мовою користувалися 57% мешканців, фінською 27%, російською 12%, іншими мовами (переважно німецькою) - 5%. Починаючи з цього часу, кількість фінськомовних мешканців столиці стало швидко зростати і через 20 років (у 1890 р.) зрівнялось у процентному відношенні з кількістю шведськомовних - по 46%. Ще через тридцять років (у 1920 р.) фінською мовою користувалося майже дві третини населення столиці (64%), шведською - тільки третина (33%), іншими мовами 3%... У 1970 році, через сто років після першого перепису, кількість шведськомовних мешканців становила 11%, а при наступному переписі в 1980 р. зменшилося тільки на 1%”.

Мовний досвід Фінляндії вартий уваги і тому, що оборонці державного статусу російської мови в Україні постійно посилаються на цю країну як зразок толерантного розв'язання міжмовного конфлікту. Справді,

спільна мова є одним з головних факторів, які забезпечують солідарність населення і, відповідно, стабільність держави. Не випадково спілкування, що заходить у глухий кут, визначають фразеологізмом “вони говорять різними мовами”. Країна, в якій панують мова і культура колишнього колонізатора, не розвиватиметься як країна незалежна, а розвиватиметься як країна постколоніальна.

Фінляндія належить до тих нечисленних європейських держав, в яких двомовність затверджена на державному рівні: Конституцією 1919 року тут було проголошено державними дві мови фінську і шведську. Але слід звернути увагу на час і умови прийняття такого рішення.

У 1919 році фінська мова вже не потребувала державного захисту, нею користувалось понад 80% населення і понад половини мешканців столиці. Психологічною мотивацією такого кроку з боку фінського уряду була, крім того, загроза вторгнення радянської Росії у внутрішні справи Фінляндії, що сприяло згуртуванню обох мовних груп (фінської і шведської) всередині країни перед лицем спільногоРвогорага.

При цьому толерантність фінів у розв'язанні проблем двомовності на державному рівні поєднується із наполегливістю і твердістю у відстоюванні прав своєї мови на власній території. Нинішню мовну стійкість фінів, яку вони виявляють у си-

туаціях двомовного спілкування, ілюструють дорожні нотатки видатного мовознавця професора Ю. Шевельєва, де він описує поведінку мешканців фінської столиці у випадках, коли до них звертаються по-шведськи:

“Фінляндія жила сотні років під Швецією. Тепер шведів у Фінляндії чи то 6, чи 9 відсотків. За законом існує дві державні мови. Ось я у Фінляндії, іду в Гельсінках до крамниці. По-шведськи я вмію, по-фінськи - ні. Говорю по-шведськи. Дивляться на мене як на божевільного, - нічого не розуміють (а в школі ж вивчали). Пояснюю, що я не фінський швед, який не хоче говорити по-тутешньому. Що я живу в Швеції. Моментально всі мене розуміють. Вони думали, що я тушеся.. Мораль вивести не важко. Державна мова сама собою, Конституція Конституцією, а фіні фінами”.

Лариса Масенко

Фото з сайту googlemaps.com

ГАРТ

Українська мова в Херсоні: настанови митрополита Іларіона (Огієнка)

1. На кожному кроці й кожної хвилини охороняй честь своєї рідної мови, як свою власну, більше того - як честь своєї нації. Хто не береже чести своєї рідної мови, той підкопує основи своєї нації.

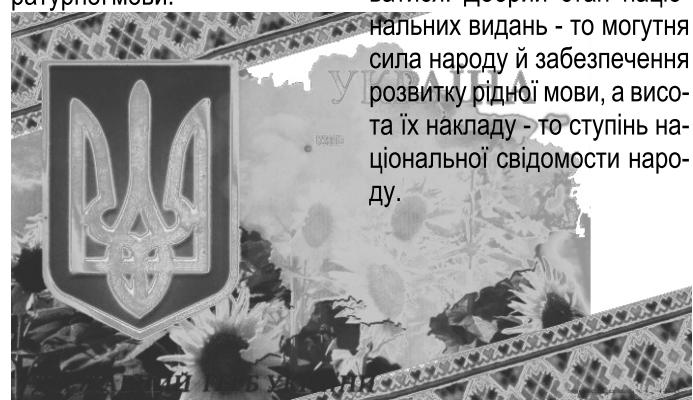
2. Розмовляй у родині своїй тільки рідною мовою. Це принесе тобі правдиву насолоду шляхетного почуття сповнення найбільшого обов'язку щодо свого народу.

3. Xto в родині своїй розмовляє не рідною мовою, той стоїть на дорозі до мовного винародовлення, - найбільшого непрощеного гріха проти свого народу.

4. Бережи своє особове ім'я й родове прізвище в повній національній формі і ніколи не змінюю їх на чужі. Найменша тут зміна, - то вже крок до винародовлення.

5. Кожний, хто вважає себе свідомим членом свого народу, мусить пильно навчатися своєї соборної літературної мови.

6. Кожний свідомий член свого народу мусить завжди допомагати всіма приступними йому способами розвиткові культури своєї літературної мови.

12. Кожний свідомий громадянин мусить щедро підтримувати свої національні періодичні й неперіодичні видання, даючи їм цим самим змогу нормально розвиватися. Добрий стан національних видань - то могутня сила народу й забезпечення розвитку рідної мови, а висота їх накладу - то ступінь національної свідомості народу.

Куплю фотографії херсонців учасників Української Революції 1917-1922 pp.:
членів партій УПСР, УСДРП, УПСФ, УПСС; фотографії херсонців в мундирах українських військових частин, фотографії громадських діячів українського політичного руху на Херсонщині тощо.

НОВІ НОВИНИ

Меморіал ВІДРЕСТАВРОВАНО

26 листопада було відреставровано Меморіал Борцям за Волю України - перший на території Херсонської області меморіальний комплекс, присвячений воїнам різних армій та збройних формувань, що боролись за державну незалежність України в різні історичні епохи.

Меморіал збудовано 30 червня 2007 року молоддю Херсона в лісах Олешківщини, в рамках заходів, приурочених до століття з дня народження головного командира УПА, генерал-хорунжого Романа Шухевича (Тараса Чупринки).

Голова КУ СУМ в Україні відвідав Херсон

Голова КУ СУМ в Україні др. Святослав Липовецький відвідав 26 листопада з робочою поїздкою Херсонський осередок Спілки Української Молоді в Україні.

До речі, взимку виповниться два роки, з часу офіційного прийняття цього осередку до країнової структури Спілки. Під час перебування на Херсонщині друг Голова зустрівся із керівництвом управління у справах сім'ї, молоді та спорту облдержадміністрації. Було обговорено сучасний стан молодіжного руху області, а також налагодження співпраці між Спілкою та органами державної влади.

Відбулася також зустріч представників СУМ в Україні з начальником управління внутрішньої політики Херсонської ОДА під час якої йшлося про Інтернет-проекти місцевого осередку СУМ в Україні: веб-сайти "Український Херсон" та "Старий Херсон". Ввечері відбулася зустріч голови Крайової Управи СУМ в Україні з членством Херсонського осередку. Зокрема, при розмові про підсумки 2008 року та плани на наступний рік, херсонські сумівці запропонували проведення історичної мандрівки по Херсонщині: Олешківська Січ, Олешківська пустеля (найбільша у Європі) та місто Гола Пристань (засноване козаками у 1709 році).

Сумівський вісник "Напрям"

До дня вшанування жертв Голодомору СУМ Херсону видає листівки "Світова історія - це світовий суд. Світ визнав, а винні досі серед нас" та серію наліпок, які були розповсюджені серед місцевого населення. Також сумівці взяли участь в заходах, організованих місцевою владою в рамках акції "Незгасима Свічка".

Інформаційна референтура ХМО СУМ в Україні

ОСНОВНІ ПОСТАТИ СУМ 1925-1930 рр.

Микола ПАВЛУШКОВ народився 1903 р. в місті Тулі в Росії. Батько, Петро Павлушкив, був за походженням росіянин, учительював. В 1921 р. став священиком, а 1922 р. був заарештований “за контрреволюцію” засланний на три роки. Мати - українка - родичка С. Єфремова та В. Дурдуківського, яким сам Микола приходився небожем.

В зв'язку з тяжким матеріальним становищем родини, Микола Павлушкив у 1921 р. переїздить на постійне проживання до Києва й оселяється в одному будинку зі своїми дядьками. З цього часу потрапляє під їх шляхетний вплив, бо до того часу, як він і сам зізнавався, навіть “українську мову знав не зовсім добре”.

Після року життя з дядьками, восени 1922 р. вступив до Шевченківської школи до останнього класу цієї трудової школи-семирічки. Весною 1923 р. закінчив її. З утворенням ТЕЗу, в цьому ж році, став його секретарем. З 1924 р. проводить підготовку для організації майбутнього СУМу і стає його керівником.

Після закінчення шевченківської школи, Павлушкив вступив до Ветеринарного Інституту, але там вчився недовго, тому що більше цікавився гуманітарними науками й перейшов до Інституту Народної Освіти, який майже закінчив (був заарештований 1929 р., за 1,5 тижня до закінчення). Водночас працював в Академії Наук в Комісії для вивчення українських громадських течій. Написав наукову працю про заслання П. Куліша. Мріяв написати працю про історію школи в Україні.

В СУМі виявив себе як чудовий організатор. Користувався великим авторитетом серед усіх, без винятку, сумівців. За політичним переконанням був прихильником гетьманату, але гетьманат він хотів бачити у вигляді твердої диктатури. Це зайвий раз говорить про здорову державницьку атмосферу в СУМі, де більшість становили прихильники Народної Республіки. Павлушкив, разом з усіма своїми друзями, ставив у СУМі одну мету - бачити Україну незалежною.

Розстріляний 3 листопада 1937 року в соловець-

3 попередніх номерів тижневика читачі довідались про виникнення та діяльність СУМу в 1925-1930 рр. Перед тим як перейти до публікації наступної частини історії Спілки: діяльності СУМ в діаспорі, Вашій увазі пропонуємо біографічні нариси найвидатніших сумівців 1925-1930-х років.

кому таборі “на честь” 20-річчя Жовтневої революції.

Борис МАТУШІВСЬКИЙ народився 1907 р. в Києві, в родині відомого українського громадського й політичного діяча Ф. Матушівського. Батько помер в 1919 р. Маті була лікарем.

Вчився в Шевченківській школі й закінчив її в 1923 р. разом з Павлушкивим. Був скарбником у ТЕЗі. В Центральному Бюро СУМ вів теж фінансові справи. Член Центрального Бюро СУМ з дня заснування до ліквідації. На день арешту був студентом Інституту Народної Освіти. Саме його Павлушкив найбільше цінував у Спілці. За політичними поглядами - прихильник Народної Республіки.

Володимир ДУРДУКІВСЬКИЙ народився 1874 року. Педагог. За УНР директор 1 української гімназії ім. Шевченка в Києві (за радянського часу 1 трудової школи). Саме в цій школі зародилося ТЕЗ, а згодом і СУМ. Дурдуківський був одним із організаторів цих рухів.

Микола Павлушкив

Також він був керівником Науково-педагогічної Комісії ВУАН (ліквідована 1930); один з засновників видавництва “Вік”; писав на педагогічні теми в київській журналі “Світло” (1910-14), “Вільна Українська Школа” (1917-20) та в “Працях Науково-педагогічної Комісії при ВУАН”; редактор збірника “З практики трудової школи”.

1930 засуджений в процесі СВУ на 8 річницю ув'язнення, незабаром звільнений, але за “єковщини” заарештований знову. З того часу доля невідома.

За матеріалами *sutwki*

УКРАЇНСЬКИЙ ПОЛІТИЧНИЙ РУХ НА ХЕРСОНЩИНІ в період Національної Революції

на існування, навіть згадки про нього волі не лишати. “Гарт” пропонує своєму читачеві ознайомитись з давно забутими подіями Української Революції, що вирувала на херсонських землях якихось 90-років тому.

Нову сторінку в історії українського культурного життя відкрила Лютнева революція 1917 року. 4 березня 1917 року в Херсоні було отримано офіційне повідомлення про повалення царату. Місто немовби ожило.

“За декілька місяців Росія виговорила усе, про що мовчала ціле сторіччя. ... по всій країні вдень і вночі йшов суцільний безладний мітинг. Людські збіговиська шуміли на міських майданах, у пам'ятників і пропахлих хлором вокзалів, на заводах, у

селах, на базарах, у кожному подвір’ї і на кожному східці мало-мальські населеного будинку. Клятви, заклики, викриття, ораторське полу-м'я...” - писав Костянтин Пастуровський, згадуючи той час. Не був виключенням Й Херсон: мітинги, маніфеста-

ції, збори, дискусії, створення всіляких спілок, громадських комітетів та відділень політичних партій проходили мало не щодня.

Ось у ці дні, серед оголошень про час засідання партії Народної свободи, загальних зборів сіоністів Хер-

сона, про підготовку другого польського мітингу, у місцевій газеті з'явилося оголошення, що було підписано Нестором Малечою:

“Українці! Гуртуймося! Вільна Україна вимагає нашої негайної праці.”

І незабаром у помешканні ІІ товариства Взаємного кредиту 19 березня о 12-й дні відбулися офіційні збори херсонських українців. У ньому взяли участь визнані авторитети старої Громади і представники нового покоління. Головним підсумком зборів було рішення про заснування культурно-просвітно-політичного товариства “Українська Хата в Херсоні” та створена комісія з підготовки статуту. В комісію увійшли Андрій Грабенко, Микола Чернявський, Терентій Якушев і Нестор Малеча.

Збори звернулися до редакцій “Херсонських новин” і “Ізвестій Херсонського уездного земства” з проханням відкрити українські рубрики. І незабаром в цих виданнях з'явилися власні українські відділи, в яких почали друкувати політичні заклики, статті, вірші та новини українського національного життя.

Перші українські звернення були написані ще не дуже вмілою рідною мовою, але щиро, яскраво та зворушливо: “Громадяне і громадянки! Прийшов час і народ український кличе до себе всіх своїх синів і дочок. Не соромтесь і не цурайтесь своєї національності. Заявляйте сміло, хто ви такі. Нас 30 мільйонів. Коли ми зорганізуємося і коли в один голос скажемо своє слово, то це буде сила і його почують у всіх кінцях держави Російської.

Організуємося! Ми хотимо в новий, вільний храм держави Російської увійти як вільні до вільних, як рівні до

У КРАЇНЦІ!

Гуртуймося! Вільна Україна вимагає нашої нечайної праці. Щоб скликати зібрання треба за класи комітетів.

Прошу відгукунися на адресу: Соборна вул., 36, кв. 12. Нест. М. Малеча.

Газета “Губернские вести” номер за 5 березня 1917 року

рівних, з щирим серцем і ясною надією”.

25 березня в приміщенні ІІ товариства Взаємного кредиту о четвертій годині дня відкрилися установчі збори товариства “Українська Хата”. “Прийшло багато охвицерів та салдатів, - писала газета “Вісник товариства Українська Хата в Херсоні”. - Всі вони балакали по-своєму, свою рідною мовою, всі радили”. В гості до херсонців завітав представник Миколаївської “Просвіти” Панас Саксаганський. Головуючим на зборах був Микола Чернявський, писарем - військовий чиновник Нестор Малеча, відомий діяч херсонського українського революційного руху, який згодом брав активну участь у визвольних змаганнях.

У своєму виступі Микола Федорович Чернявський говорив: “...як тяжко, між іншим, жилось українському письменникові і кожному свідомому українцеві в тільки що минулому лихолітті, коли була заборонена українська преса, коли за знайдене у когось українське Євангеліє замикали у в'язницю. Бути українським письменником і просто свідомим українцем було самопожертвуванням. Але той час минув і його не буде!”

Збори затвердили статут “Української Хати в Херсоні”, головними завданнями якого було заснування школ, бібліотек, книгарень, читання просвітницьких курсів, публічних лекцій, проведення концертів та вечорів, тобто усього, що “працює на

Будинок по вул. Суворова, 34, в якому 19 березня 1917 року о 12:00 Нестор Малеча зібрав ініціативну групу українців, що вирішили утворити товариство “Українська Хата”

Збори надіслали вітальну телеграму голові Виконавчого комітету Державної Думи Михайло Родзянко. Цікаво, що ця телеграма розпочиналася словами “херсонське українське громадянство звертається до Вас, як українця по крові...”

всіх напрямах, які ведуть до взаємного єднання окремих людей українського походження і пробудження їх національної свідомості”.

Своєю метою новстворене товариство обрало “відродження українського народу і придбання йому

відповідних часів прав в Державі Російській”.

В Тимчасову Раду товариства увійшли Андрій Грабенко, Нестор Малеча, Терентій Якушев, Іван Челюк, Хрисант Ф. Лиханський, Юрко Шомін, Сергій Бобров, Кузьма Курінний та інші - усього 17 чоловік. Товариство очолив Микола Чернявський. До товариства записалося 103 члени, серед яких було й 10 жінок. Найближчими заходами було заплановано видання власного Вісника, проведення Шевченківського концерту та ініціювання курсів з української мови, історії та географії для вчителів Херсонського повіту.

Товариство “Українська Хата в Херсоні” стало першим легальним українським національно-культурним та політичним товариством у нашому регіоні, провідником “Просвіти”, українським політичним клубом, який об’єднав усіх свідомих українців навколо національно-демократичних, поступових ідей. Свою назву, ймовірно, херсонське товариство взяло за прикладом “Української Хати в Одесі”. Зв’язки херсонської одеської громад були традиційно тісними. В Одесі ще в 1905 році, першій в російській частині України, було створене товариство “Просвіта”. Внаслідок гонінь царського уряду, в листопаді 1909 року одеська “Просвіта” була заборонена. Але вже в 1910 році просвітлення спромоглися організувати “Одеський український клуб”, який виконував просвітницькі функції. В 1911 р. з музично-драматичної секції “Просвіти” було створено товариство “Українська хата в Одесі”.

В березні 1917 р. “Українська хата” з’явилася й в Херсоні. “...до цього часу в Херсоні нічого не нагадувало про українство, хоча його в повіті і живе 75%. Тепер воно має свою хату”.

Поетичне - Музичне - ВІЧНЕ!

Сучасна українська культура, надзвичайно чутлива за своєю сутністю, дуже швидко реагує на зміну акцентів у світовому art-середовищі. Звичайних фестивалів стандартного формату нам вже замало, тому з'являються нові "мультиімпрези", що органічно поєднують у собі різні напрями мистецтва. Гарний приклад - яскраве дійство під назвою "Вітер століть": подих української поезії в рок-музиці" у віртуозному виконанні гуртів "Тельнюк: Сестри" і "Кому вниз", що відбулося цього вівторка у Херсонському державному університеті. Наше місто - друге з-поміж обраних семи (разом з Одесою, Харковом, Кіровоградом та ін.) має можливість ознайомитись з найкращими зразками українського поетичного слова... через Музику!

Виконавці зробили головний акцент на молодіжну та студентську аудиторію, тим самим окресливши головне завдання акції - привернути увагу майбутньої інтелектуальної еліти до класичної та сучасної української поезії. Адже саме за допомогою творчості Т. Шевченка, П. Тичини, Є. Маланюка, В. Стуса та інших геніїв слова українська нація "філософів та поетів" не лише самостверджувалась і кристалізувалась ці видатні українці заявили про нас на весь світ, продемонстрували йому національну красу і неповторність України. Цікаво, що музична стилістика класичного року чи готичного індастріалу робить звучання поетичного тексту дуже сучасним, можливо, справді зрозумілішим і близчим!

Леся і Галина Тельнюк, як і гурт "Кому вниз", працюють у цьому напрямку досить давно. Ще 8 років тому був запланований широкомасштабний "мистецький похід". Але тоді такий "надто модерністичний" симбіоз літератури і музики виявився незрозумілим для високих керманичів "культурними справами". Тому далі слідувала кропітка багаторічна робота над музичними портретами Т. Шевченка, Лесі Українки, Б.І. Антонича, співпраця з Ю. Рибчинським, виступи у Нью-Йорку та Канаді, врешті-решт відома та гучна акція "Стусове коло"... Часи змінились - тепер "Вітер століть" гаряче підтри-

мують відразу два Міністерства - "освітньо-наукове" та "культурно-туристичне". А от акценти своєї актуальності не втратили - музичне життя, подароване відомим ще зі школи віршам стало просто більш яскравим, образним, насиченим! "Тепер, коли весь світ судомить від економічних та духовних криз, ми маємо шанс продемонструвати свою силну національну, автентично-українську неповторність. Зараз саме час!" З цими словами Галини Тельнюк не посперечавшися - дійсно, тільки так нас будуть сприймати як цілісну державу з власною самобутньою культурою.

складову - духовність. "Досадоночка" Лесі Українки, а також "Ліра" і "Суботів" Т. Шевченка стають вже не просто віршами, вдало покладеними на музику, це - калейдоскоп образів, що дозволяє поринути в атмосферу тих часів, відчути і пережити описані події, причому кожному - індивідуально! Висока майстерність виконавців викликає справжнє захоплення, відразу підсвідомо виникає бажання розгадати секрет такого сильного "імпульсу". А він простий: митцям вдалося не просто передати багатогранну природу українських поетів, а й творити в унісон з ними, зали-

невтішної реальності, де по-пит визначає пропозицію. Але як тут не дорікнути за відсутність відповідальності (і смаку!) тим, хто зараз формує світогляд пересічного українця. Ми ж вміємо "готувати" надсучасні зразки мистецтва, вміємо їх правильно "подавати"! Бракує лише одного - зацікавленості у систематичній появі таких якісних мистецьких страв на столах art-гурманів українського та світового рівня!

Як стверджував класик, не можна жити в суспільстві і не залежати від нього. Але можна інакше - просто змінити це суспільст-

Музичне виконання творів О. Олеся ("Ворони"), Є. Маланюка ("Вчини мене"), В. Стуса ("Розпросторся, дуже моя!") прекрасно розкриває образ мало відомої досі України, дозволяє підкреслити у мистецтві слова ще одну надзвичайно важливу

шивши вихід нестримному бажанню власного самовираження лише в численних імпровізаціях!

Імпреза такого рівня - ще один привід згадати про низьку якість сучасного українського медіапродукту. Можливо, це відображення

во. Виховати і покращити, то-мущо свою сувору оцінку вже незабаром виставлятимуть наші нащадки. А музика і поезія - якнайкращі засоби "терапії мистецтвом", адже їх можливості - НЕВИЧЕРПНІ!!

Марія Голуб

ПРИСЯГА, СЛОВО, ОБІТНИЦЯ та ПРИРЕЧЕННЯ СУМІВЦЯ

На початках діяльності СУМ в діаспорі членами Спілки була молодь у віці 18-30 років. Їх зобов'язувала сумівська Присяга наступного змісту:

ПРИСЯГА ЧЛЕНА СПІЛКИ УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІ

Я, Син (дочка) Великого Українського Народу урочисто клянуся перед Богом і Україною, ніколи не сплямити чести моєї нації та крові мільйонів поляглих борців Спілки Української Молоді.

Обіцяю присвятити всі свої сили і знання для виборення Української Самостійної Держави, а тому, коли настане час, я гордо стану з зброєю в руках лише під свій Національний прапор в перші когорти Українського Визвольного Війська і не складу її доти, доки не вижену останнього окупанта із священної землі моєї Батьківщини.

Зобов'язуюся бути здисциплінованим членом СУМу та неухильно виконувати всі накази моїх зверхників.

Пізніше було затверджено Правильник Юнацтва СУМ, де замість Присяги було затверджено Слово, Обітницю та Приречення.

"Слово" складає молоде юнацтво СУМ після 1-го іспиту:

Вступаючи в ряди юнацтва Спілки Української Молоді, обіцяю:

бути доброю українською дитиною (молитись, шанувати родичів і старших, пильно вчитися в школі),

бути слухняним (-ною) юнаком (-кою) Спілки Української Молоді

"Обітницю" складає кожний юнак (юначка) після III іспиту, при переході з молодшого Старшою Юнацтво СУМ:

Пізнавши основні ідеї і правди Юнацтва СУМ, вро- чисто обіцяю:

бути вірним (-ною) Богові й Україні,

придержуватися в житті законів Юнацтва Спілки української Молоді,

слухатися сумівської влади.

"Приречення" складається після здачі II іспиту Старшого Юнацтва СУМ, при переході юнака (-чки) в Дружинники: Я, син (дочка) Великого Українського Народу, добровільно і з почуттям відповідальності прирікаю:

Бути вірним Богові й Україні, плекати високі морально-етичні, християнські та національно-державницькі чесноти духа;

Придержуватися в житті законів Спілки Української Молоді та бути карним і активним її членом;

Бути активним і здисциплінованим членом організованого життя української спільноти;

Боротись за побудову і силу Української Самостійної Соборної Держави.

(За матеріалами СУМwiki)

ШИЗОФРЕНІЯ по-херсонськи

Україна давно запізнилась із модернізацією. Суспільно-політичні перетворення початку 90-х, що супроводжували будівництво нових-старих держав Східної Європи були не просто потребними, вони були життєво потрібними.

Державні утворення що, виникли на руїнах СРСР, опинились перед вибором: назад в Європу, або назад у СРСР. Хтось обрав перший варіант (Естонія, Литва, Латвія), хтось другий (Росія, Білорусь), а хтось... спробував змінити вивіску, не змінюючи суті. Тобто: де-юре - "назад в Європу", де-факто - "залишаємо все як є". Загорнули весь цей абсурд в обортку "аби не було війни", "аби не було гірше" і т.д., - ось вам зовнішньо - й внутрішньополітичний курс України.

...Україна давно за-
пізнилась із модер-
нізацією...

... однією ногою ми вже на
підніжці потягу "Київ-
Брюсель", проте другою
все ще стоїмо на пероні
"Київ-Московський"....

Але не забуваємо, що формально вивіска вже змінилась, і однією ногою ми вже на підніжці потягу "Київ-Брюсель", проте другою все ще стоїмо на пероні "Київ-Московський". Зміна вивіски передбачає імітацію певних змін: вільний ринок, свобода слова, свобода волевиявлення, засудження злочинів комунізму (імітує республіканську владу перед Радбезом та ООН); спорудження пам'ятників жертвам

модернізація, виключає вибір мети, цілей, засобів. Очікуваний результат відтворення вінегретної ідентичності один - утримання людей в аморфному, не громадянському та пасивному стані. Адже на тлі вінегрету будь-який суб'єкт, котрий обстоює свої права виглядає маргіналом.

Павло Подобед

(За матеріалами kherson.org.ua)

Мечта работницы
(Новогоднее стихотворение)

Мечтаю я, что в Новый Год
Под ночь ко мне домой
ПС ПДРС придёт,
Отпраздновать со мной!

Пропахший дымом и ухой
С финляндского костра,
Придёт Белецкий в домик мой,
И вымолвит: "Ура!"

Златопольский, вдверь войдя,
Так просто, без затей,
Облобызает в лоб меня,
Подарит тюк статей.

Придёт Яцина налегке,
Гроза всех богачей,
Придёт с платёжками в руке
Наш Кантор-казначай.
Он скромно вымолвит: "Ура!"

Подарок замутит,
И Дух Святого Корчмара
К нам в сени запетит!
Придёт Прянишний-бригадир,
Ляшенко, милый друг...
Я колбасу нарежу, сыр,
Рассядемся вокруг.

Перловой кашки навернём,
Картошки отварной,
И годик старый помянём
Казёнкой покупной!

За Новый Год хлебнём до дна,
За весь ПДРС,

Чтоб лучше стали времена,
И чтоб Корчмар воскрес!

Пойдёт суровый разговор,
За правду, за житьё,

За то, что Порошенко - вор,
И все они - жульё.

За то, что помнят нас в
Москве,

И много лет назад

Родился в доме на Неве
Спаситель наш и брат!

Закуска подойдёт к концу
(рабочий небогат!)

Но пролетарскому борцу
Не надобен салат!

Допъём казёнку и первач,
Допъём денатурат,

**МІРКУВАННЯ перед сном або
РОЗДУМИ про діяльність осередку**

Майже перша година ночі, а сну ще й не було. Чомусь раптом згадалося, що завтра, а точніше, вже сьогодні, виповнюється рівно чотири місяці з того дня, як в осередку була обрана нова Управа.

Чотири місяці... чи багато це? І що зроблено за цей, здавалося б, невеликий період часу? Hi, я не критик, але як член Управи ХМО СУМ несус відповідальність за дії (або бездіяльність) осередку. Отже про те, що було зроблено.

За чотири місяці Херсонським осередком СУМ в Україні було проведено декілька різних за масштабами заходів, серед яких найбільшої уваги заслуговують мистецька акція "Розфарбуй серця..." на День Незалежності, започаткування та видавництво осередкового часопису "ГАРТ", святкування 120-ї річниці з Дня Народження Нестора Махна (ініційоване та проведене деякими членами осередку), реставрація Меморіалу Борцям за Волю України, участь у семінарі, присвяченому діяльності УПА на Херсонщині, круглому столі до акції "3 книго - до дітей" тощо.

Від початку роботи нової Управи до осередку повернулося двоє "старих сумівців" та з'явилося шість нових прихильників організації, які згодом, можливо, також стануть справжніми сумівцями.

Найбільш актуальним на сьогодні залишається питання реєстрації осередку. Це є,

по суті, одним зі "стратегічних" завдань новообраної Управи. Чому осередок досі не зареєстровано? Причин багато. Це і довготривала паперова тяганина, і проблеми з юридичною адресою, яку, до речі, нещодавно було вирішено, та інші. Так, осередок досі офіційно не зареєстровано, але вже подано всі документи до відповідних органів. Залишається чекати і вірити.

Останнім часом все більше людей, серед яких також є чиновники високого рангу, релігійні діячі та діячі культури, дізнаються про існування СУМ в Херсоні, цікавляться ідеями організації. І майже в кожному випадку думка цих людей є позитивною а настрої доброзичливими. Хоча бували й окремі випадки....

Все вище написане не є простим вихвалюванням або уривками зі звіту секретаря. Що це, і чи є в ньому позитивний зміст, вирішувати Вам. Але в будь-якому разі нам є про що говорити, є про що згадати за останні чотири місяці.

.... На годиннику 01:44.
Здається, сон наближається.

Дмитро Ломоносов

ГАРТ

Допъём домашний спотыкач,
И каждый будет рад!

И всё ПС ПДРС
Покамест спит петух,
Пойдёт громить к чертям собес.
Таков рабочий дух!

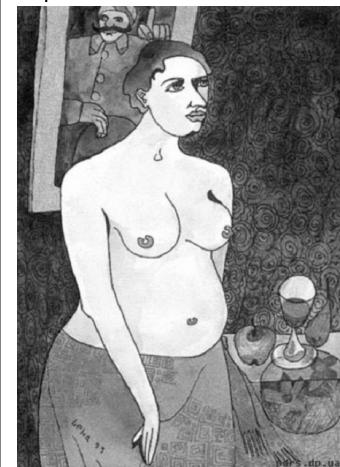
.....
Мечтаю я, что в Новый Год
Под ночь ко мне домой
ПС ПДРС придёт,
Отпраздновать со мной!

Лена К., работница

Рабочие художества

Вчера состоялось радостное событие. В склад-офис ПДРС прибыл неизвестный донецкоговорящий курьер. Без уговоров согласился выпить с нами шмурдяк и под это дело передал нам кипу живописных картинок пролетарской художницы Елены Емченко с самого Донецка.

Прямо на месте было решено организовать пролетарскую галерею и повесить в ней полотна трударки Елены. А чтобы простые работяги всё правильно поняли, мы под картинами подписали что к чему, чтобы всё чин-чинарём.

Синие обои, подобные
вспенившейся поверхности
Азовского моря

За материалами pdrs.dp.ua.
Далі буде =))

Засновник:

ХМО СУМ в Україні

Головний редактор:

Павло Подобед

Шеф-редактор:

Дмитро Ломоносов

Інформаційні партнери:

www.kherson.org.ua

www.old.kherson.ua

www.cym.org

Www.cerkva.ks.ua

Розповсюджується безкоштовно серед членів та

прихильників
Херсонського осередку
Спілки Української
Молоді в Україні

**Електронна адреса
редакції:**

chas_gart@meta.ua

Наклад: 50 примірників